

Статията на тема: „Между рисунката, машината и сцената: графичните студии на Петко Якимов като процесна и постхуманистична художествена практика“ се публикува с подкрепата на Фонд „Научни изследвания“ при МОН по проект (Договор № КП-06-НП7/29 от 08.12.2025 г.), одобрен в конкурсната сесия „Българска научна периодика – 2026“ за издаване на рецензираното научно сп. „Медии и език“ (ISSN 2535-0587). Фонд „Научни изследвания“ не носи отговорност за съдържанието на материалите.

Между рисунката, машината и сцената: графичните студии на Петко Якимов като процесна и постхуманистична художествена практика

Зоран Пейковски

International University Europa Prima

Изложбата на Петко Якимов представлява концептуално артикулиран сегмент от неговото дългогодишно изследване в рамките на проекта „Кинетичен арт-театър“, в който графичните студии се третират като автономно епистемологично пространство на художественото мислене, а не като вторична или илюстративна фаза на създаването. Творбите функционират като медиатор между идеята и нейната материална реализация, отваряйки поле, в което се преплитат изобразителният анализ, сценичното мислене и технологичната спекулация.

Създадени в периода 2025–2026 година, изложените графични произведения са резултат от комбинирана техника, която обединява класическия рисунък, туша и дигиталните художествени процедури. Този хибриден методологически подход може да се интерпретира в контекста на медийната археология, където различните медии съществуват съвместно като слоеве на културната памет, вместо да се заменят една с друга⁵.

---

⁵Huhtamo, E., Parikka, J. *Media Archeology: Approaches, Applications, and Implications*. University of California Press, 2011.

При Јакимов рчната линија остава видима и сознателно не е „изтрита“ од дигиталната интервенција, со кое физическото присуство на авторот како движење или жест влиза во дијалог со прецизноста на алгоритмот. Централна тематична основа на изложбата е типизацијата на персонажите. Тези фигури не се индивидуализирани психологички портрети, а структурни модели – бихме казали архетипи – кои можат да бидат разглеждани преку аналитичната психологија на Карл Густав Јунг, каде архетипот функционира како универсален модел на опит и поведение⁶.

Съвремено те кореспондираат со театралната традиција на типизирани персонажи – од античната драма до комедија дел арте – каде образот се определува преку функција и одношение, а не преку индивидуална биографија.

Представувањето на тези архетипи во машинна форма воведува дополнителен теоретичен слој, сврзан со философијата на техниката.

Машината во производствата на Јакимов не е разбираана единствено како технички објект, а како концептуален модел, кој оформува начин на човешко функционирање. Во тој смисъл може да се направи паралел со идеите на Жил Делоз и Феликс Гатари, според кои машините се продуктивни структури, кои создаваат одношения, желанија и значенија⁷.

Машинната естетика тука не елиминира човешкото мерење, а го проблематизира, представувајќи го како система од повторувајќи се жестове, реакции и роли. Тоа

**КИНЕТИЧКИ
АРТ-ТЕАТАР**
**ИЗЛОЖБА
НА ПЕТКО ЈАКИМОВ**

Решенија за кинетички скулптури од проектот „Кинетички арт-театар“, изработени со комбинирање на техники – класичен цртеж со дигитални ликовни средства

5 ФЕВРУАРИ 2026, 18:30
ул. „Обориште“ 7, Софија

Republic of North Macedonia
Ministry of Culture and Tourism

МАКЕДОНСКИ
КУЛТУРНО-
ИНФОРМАТИВЕН
ЦЕНТАР ВО
СОФИЈА

www.kic.com.mk

NEW
BULGARIAN
UNIVERSITY

⁶Jung, C. G. *The Archetypes and the Collective Unconscious*. Princeton University Press, 1968.

⁷Deleuze, G., Guattari, F. *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*. University of Minnesota Press, 1983.

означава, че сценичното мислене е ключова компонента на изложбата. Затова би могло да се каже, че всяка графична студия може да се чете като сценичен скицник или визуална партитура, в която движението е имплицитно присъстващо, макар физически да не е реализирано.

Такъв подход е в съответствие с театралните теории, които подчертават визуалната структура като носител на драматургията, а не като неин придружен елемент⁸.

Пространството, в което са замислени персонажите, не е неутрално, а активно участва в тяхната смислова артикулация.

Проектът „Кинетичен арт-театър“, чието начално ядро е тази изложба, може да бъде поставен и в рамките на постхуманистичния дискурс. Намерението за създаване на самостоятелни кинетични скулптури, които комуникират помежду си и функционират с подкрепата на изкуствен интелект, поставя под въпрос класическата хуманистична позиция на човека като централен субект на художественото произведение. Вместо това се предлага дистрибуирана агенция, при която действието е резултат от взаимодействието между обекти, алгоритми и пространство⁹.

В такъв контекст авторството става процесно и отворено, а произведението е динамична система в постоянна трансформация. Типизираните персонажи, скрити зад заглавията на произведенията, функционират като семиотични структури, които активират зрителя като интерпретатор, а отсъствието на директен наратив е в съответствие с концепцията за „отворено произведение“ на Умберто Еко, при която значението не е фиксирано, а се създава в процеса на рецепцията¹⁰. По този начин изложбата не предлага готови интерпретации, а методологическа рамка за критическо четене.

Професионалната биография на Петко Якимов, която обхваща театрална сценография, графичен дизайн, филм, телевизия, анимация и визуални ефекти, е органично интегрирана в неговия художествен израз. Вместо еkleктизъм, при него се наблюдава систематичен трансфер на знания между дисциплините, което води до кохерентен визуален и концептуален език. Неговата преподавателска дейност допълнително засилва изследователския характер на проекта, поставяйки го в контекста на съвременния академичен дебат за интердисциплинарността в изкуството.

Като заключение, изложбата на Петко Якимов представлява рядък пример за процесна художествена практика, която е едновременно визуално артикулирана и

---

⁸Lehmann, H.-T. *Postdramatic Theatre*. Routledge, 2006.

⁹Braidotti, R. *The Posthuman*. Polity Press, 2013.

¹⁰Eco, U. *The Open Work*. Harvard University Press, 1989.

теоретично обоснована. Графичните студии функционират като автономни художествени обекти, но и като концептуални възли в по-широка мрежа от значения, в която се срещат рисунката, сцената, машината и мисълта.

Така че свободно може да се каже, че „Кинетичният арт-театър“ се налага като отворена и развиваща се система, със значителен потенциал за по-нататъшна критическа и художествена елаборация.

Проф. д-р Зоран Пейковски

Кратка автобиографична бележка за рецензента:

Проф. д-р Зоран Пейковски е македонски драматург, поет, театровед и университетски преподавател. Доктор е по културологични изследвания и преподава драматургия в International University Europa Prima в Скопие. Автор е на множество драматургични текстове, поетични книги и научни публикации, посветени на съвременния театър, драматургията и културните изследвания. Неговата творческа и научна дейност обхваща пресечната точка между театралната теория, литературата и сценичната практика. От 2024 г. е директор на Културно-информационен център на Република Северна Македония в София.

Between Drawing, Machine and Stage: Petko Yakimov's Graphic Studies as a Processual and Posthumanist Artistic Practice

Zoran Pejkovski
International University Europa Prima